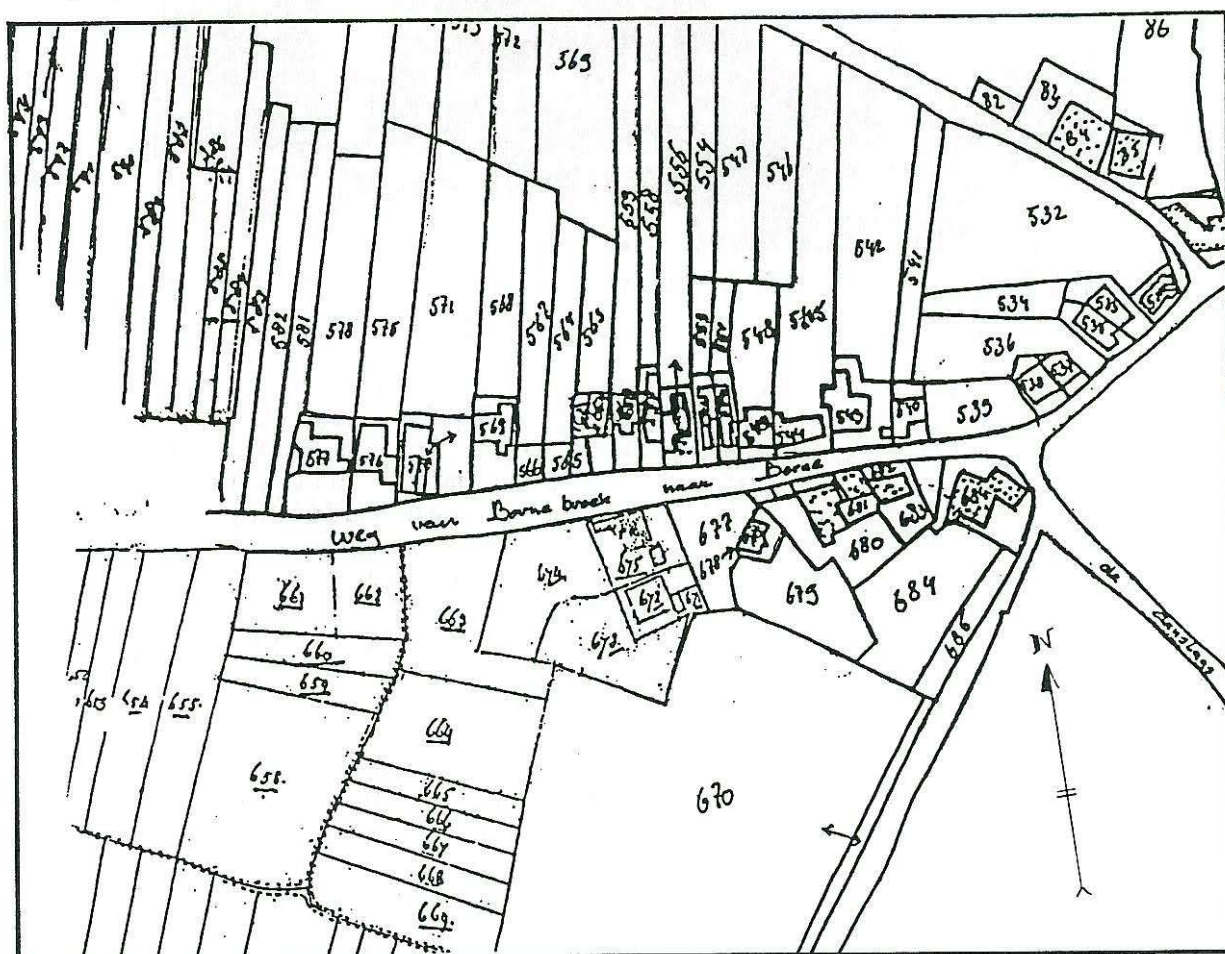

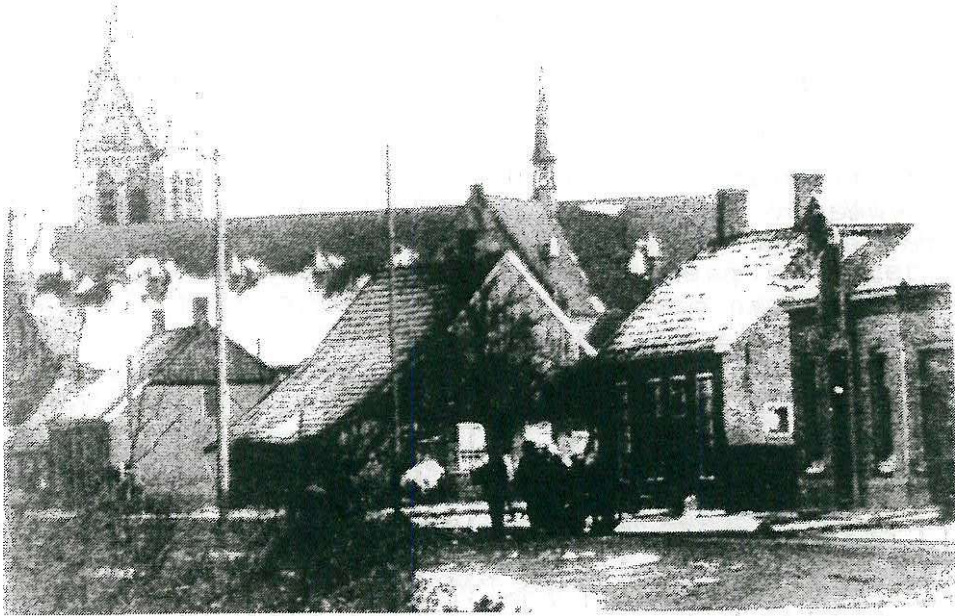
WIE WOONDE WAAR? (1)

We zullen eens nagaan wie er op welk moment en in welk pand in de Grotestraat, vroeger Almelooschestraat geheten, woonde. Het is niet de bedoeling en niet uitvoerbaar alle bewoners door de eeuwen heen te vermelden, noch wie alle eigenaren van de panden zijn geweest. Aan de hand van de kadasterkaart met perceel nummers zullen we trachten een en ander zo goed mogelijk te belichten. Iedere passage in dit overzicht wordt voorafgegaan door het nummer van het perceel op de bijgevoegde kaart waarop de gegevens betrekking hebben.

684/686. Dit is de plaats waar thans de R.K. St. Stephanuskerk staat. De eerste vermelding van een eigenaar is van het jaar 1682. Het betreft Wolter in de Dijk, die met grote zekerheid gewoond heeft in logement "De Zwaan" dat achter de schoenenzaak van Ten Buren stond (Ten Buren op de hoek van de Grotestraat - Oude Almeloeweg). Wolter werd in 1684 geboren uit Evert Muller en Maria Jantzen.

In een proces van ene Gerrit Mulder in "De Zwaan" wordt een zekere Hermannus Mulder genoemd die timmerman is. Hem werd tijdens het proces gevraagd of hij familie was van Gerrit. Hij

Almeloschestraat, Boornse Veeld, gezien vanaf de Almelose kant.

zei: "Een verre neef". Wolter Muller (of Mulder) huwde Aleid (of Anne) Beer van het erve Reest te Agelo. Hun zoon, Herman Mulder, die later schoenmaker was werd in De Zwaan geboren. Hij is op 24 april 1713 gehuwd met Euphemia Knuif en koopt dan een huis op "Het Bornse Veld". Dit is een oude naam voor de percelen land aan dit deel van de Grotestraat. Zijn broer Gerrit blijft op De Zwaan wonen. Hermans zoon, Jan Mulder, huwde in 1738 met Maria Hesselink en blijft in het ouderlijk huis wonen tot 1784. Dan koopt hij een 1/2 huis aan de Brinkstraat. Hij was koopman en slijter.

Zoon Egbert (van Herman) de schoenmaker, was getrouwd met Catharina Berflo en blijft in het ouderlijk huis wonen. Ook hun zoon, Johan Matheus, in 1794 gehuwd met Maria Weushof, woont in hetzelfde huis evenals de opvolgende zoon Egbert die in 1840 huwde met Johanna Holtkamp. De kleinzoon van Johan Matheus, ook Matheus genaamd, was schoenmaker en winkelier en woonde er met Maria Woesthof als laatste bewoner. In hun winkel verkochten zij schoenen, laarzen enz. Voor een paar jachtschoenen moest f.6,00 en voor een paar laarzen moest f.5,00 worden neergeteld. In de jaren 1885-1888 verkochten ze hun huis, winkel, erf en de daarbij gelegen weide aan het bestuur van de R.K. kerk in Borne. Op dit perceel werd de nieuwe R.K. St. Stephanuskerk gebouwd door bouwpastoor J. Fr. Warnink.

682. Van 1809 tot 1830 bewoond de familie Jan Hendrik Meulenbelt-Hiltjesdam dit pand. De eigenaars zijn Jan Matheusz. Mulder en W. Hd. Knuif. Zij verhuren in 1851 de dubbele woning aan Hendrik J. Engberts en de weduwe Te Buren-Hiltjesdam.

Vervolgens aan de familie Jacobsen en de weduwe Reef - Perik. De laatste bewoners waren Hanne-Siena en Bets van 'n Doem, bekende Bornse typen. Zij liepen met een kruiwagen vol turf door het dorp om deze aan de man te brengen. Ze moesten het wel eens ontgelden als iemand b.v riep "doezend turf" en zij maar kijken terwijl er niemand te bekennen was.

Dan was er ook Doem'n Diek, hij liep op klompen naar Hengelo met een buulke achter een versleten jak. Hij werkte in de bontweverij van Veldhuis, naast het St. Antoniusgesticht, het klooster in Hengelo. Hun huis stond naast de kerk en is afgebroken.

681. De oostzijde van dit pand werd in 1830 bewoond door Jan Hd. Elhorst - Petronella Groenveld. De westzijde door Jan Groothengel - Jenneke Hagedoorn. Aan de westzijde tevens door Jan Smit met Geertrui Muzebeld en Hendrina ter Brugge.

In deze eeuw hebben hier kapper Bonke en kleermaker Aarninkhof gewoond en was er de stoffenzaak "De kleine winst" (Van Gelder) in gevestigd.

Vlak naast kapper Bonke stonden nog twee lage huisjes, ook op nummer 681. Hier woonde de familie Deis, later Grevelink, en kruidenier Hilvering, later Zwiers.

680/681. Het pand werd in 1830 bewoond door Hendrik Lucas met Geertrui ten Hoeve. Het was eigendom van de weduwe Luyrink. In 1781 wordt B.C. ter Horst genoemd en later G.J. ter Horst. De laatste bewoner was de familie Hendrik Hilverdink, winkelier. Zij verhuisden naar de Markt naast Hotel "De Keizerskroon". Op deze plaats vestigde zich in een nieuw pand bakker Gelink.

678. In 1830 wordt dit huis bewoond door Hendrik Smit en Jenneke Hazekamp, maar ook reeds in 1809 met Berentje van Sprakel (weduwe van Gerrit Wioldiek).

In 1848 wordt Abraham Smit, blauwverver, genoemd als eigenaar/bewoner met Antoinetta Metelerkamp voorheen gehuwd met Lamp. Rompelman. Antoinetta is in november 1847 overleden. In 1848 wordt dan o.a. verkocht: 23 p. indigo f.46,00; 45 p. indigo f.112,00; grijs katoen f.15,00; gedrukt goed f.12,00; voorraad gom, pijpjarige, blauwsteen, aluin, blijsuiker, wijnsteenzuur, suikerzuur en vitriool. Ondertekend: Jacob Metelerkamp, stadsheer- en vroedmeester te Zwolle; voogd over Georg. Chr. Rompelman, minderjarige zoon van Lambert Rompelman en Ant. Metelerkamp.

In het jaar 1868 wordt als eigenaar Frederik Smit en Regina Hazekamp, later opgevolgd door Jan Fred. Smit als eigenaar bewoner vermeld.

De verkoop van de nagelaten goederen van Abr. Smit ten behoeve van de bouw van de R.K. Pastorie vindt plaats in 1872 voor de som van f.2545,00. Op ongeveer dezelfde plaats, maar dichterbij de straat werd een nieuw dubbel huis gebouwd. Dit pand wordt in 1895 verkocht door Johan Hoven aan Arnt-Jan Scholten te Zenderen.

Voor 1930 werd dit pand bewoond door Jans v.d. Kor (Olthof) en Kieft Bram de nachtwaker. De laatste maakte 's nachts zijn ronde door het dorp en men kon hem al van verre horen aankomen met zijn wandelstok. Op de plaats van deze woning, samen met nummer 680, staat thans het appartementengebouw.

De Grotestraat tijdens de renovatie in de jaren 50. Op de achtergrond het pand van Wegter. Rechts daarvan de R.K. St. Stephanuskerk en naast de winkel van drankenhandel Ensink het pand (No. 681) waarin de stoffenzaak "De kleine winst" gezeten heeft. Het meest rechtse pand (No. 680/81) was dat van bakker Gelink.

677. Fred. Dikkers, rijksontvanger, verkoopt namens de gemeente Borne in 1860 dit perceel aan Johan Stoelers, winkelier en tapper. Stoelers bouwt hier een huis-tapperij met vergunning en verkoopt deze weer voor f.1900,00 bezwaard met f.2000,00. In 1889 is E. Bos eigenaar en verkoopt de tapperij en winkel die dan bewoond wordt door H.J. Woolderink - Korf en Kremer. In 1890 blijkt J.W. Woolderink eigenaar en verkoopt dit pand met vergunning, alsmede het huis, aan Marinus Sanders. Nu komt Ten Buren hier te wonen en later woont aan de oostkant de weduwe Ter Hennepe en aan de westkant de familie Van Munster die later een café hadden aan de Deldensestraat. Daarna woonde hier Van Wezel. In een ander deel van dit pand was de vishandel van Boensma gevestigd. Daarna werd het pand afgebroken en kwam hier de radiozaak van Jan Muller, thans Mulder.

671. De bewoner van dit pand is in 1830 Berend Abbink - Hazewinkel met in de bovenkamer Jan Schoemaker en Kalverink. In 1784 woont hier Gerrit Peze, hij heeft hier een kamer aangebouwd en verkoopt deze aan Jan Alink.

672. Dit voormalige oudershuis van Gerrit Peze werd in 1830 bewoond door Jans ten Tusscher met Geertrui Koekenberg en Bernard ten Tusscher - Holtkamp. De eigenaar was Jannes Nijhof met Ant. Wanink, katoenspinnersbaas. In 1848 verkocht Abraham Smit, blauwverver, deze woning voor f.900,00 aan Ten Tusscher. In 1875 kocht Jan ten Tusscher het huis dat uiteindelijk in 1917 werd gesloopt. Eigenaar was toen Schoemaker en de laatste bewoners Berend Abbink en Anna Spijker.

We onderbreken hier, omwille van de lengte van dit artikel, de beschrijving van de panden langs de Grotestraat maar we zullen er in een volgend nummer van BOORN en BOERSCHOP mee verder gaan.

M.G.E. van Harten-Fransen.

Bronnen:

Protocollen van het gericht Borne; Gegevens Volkstelling 1830; Twentse courant 1892; Overleveringen; Notarieel archief.

Nog leverbare uitgaven van de Heemkundevereniging Bussemakerhuis:

Titel	Prijs *
De Hof te Borne rond 1650	f. 5,00
Rond Horst en Hof te Borghende	f. 10,00
De Doopsgezinde families uit Borne in 1830	f. 5,00
Borne Historie en Volksverhalen	f. 10,00
Landweren, Borgen en Postwegen	f. 20,00

* = prijs exclusief porto.

De uitgaven zijn verkrijgbaar bij de penningmeester van de Heemkundevereniging, de heer A.J. Linthorst, Zuid Esch 46, Borne, telefoon 074 - 667007 en bij het Bussemakerhuis aan de Ennekerdijk in Borne.

Ne goo katte en ne goo vrouw bliewt in hoes.